

Bydetektiverne i Øgadekvarteret. efteråret 2008

Af Sidsel Effersøe og Pernille Helberg Stentoft

En *bydetektiv* er én, der leder efter spor i byen, går på opdagelse i byen, registrerer byen. I november måned var børnene fra 4.a og 6.a på Elise Smiths skole på opdagelse i Øgadekvarteret, *deres* kvarter, hvor deres skole ligger.

Pilotprojektet Bydetektiverne

Pilotprojektet Bydetektiverne blev afviklet i efteråret 2007 i tre områder af Århus kommune, nemlig i Øgadekvarteret med en klasse fra Elise Smiths skole, i Hjortshøj med en klasse fra Virupskolen og i Brabrand med en klasse fra Sødalskolen. Projektet strakte sig over flere måneder og indebar mange møder med klasserne – vandring i lokalområdet, byggeworkshop i Børnekulturhuset, færdiggørelse af byggerier ude på skolerne, forberedelse af genvandring for en af de andre klasser, genvandring hvor børn guidede børn og til slut udstilling i Trafikhallen på Århus Rådhus. Efterfølgende blev der skrevet en rapport om projektet og evalueret og foreslået nye komprimerede forløb.

Nye forløb i Øgadekvarteret

I efteråret 2008 valgte Børnekulturhuset at udbyde projektet igen til de tre skoler, som tidligere havde deltaget. Her kunne skolerne vælge mellem at deltage i vandring plus workshop eller vandring plus genvandring. To klasser fra Elise Smiths skole sagde ja til at deltage i vandring i Øgadekvarteret i 2 1/2 time plus workshop på skolen i 2 x 2 timer.

I modsætning til pilotprojektet var forløbet nu kortere, der var kun en enkelt skole involveret, den afsluttende udstilling foregik på skolen og arkitekt Mette Hingebjerg, der var med til at udvikle og gennemføre projektet i første omgang, var afløst af Sidsel Effersøe. Vores udgangspunkt for at gennemføre projektet var således, at rammen var velkendt, og at der var en masse erfaring og viden at tage afsæt i. Samtidig var der åbenhed for at skære ind til benet med udvalgte temaer og afprøve nye materialer og tanker.

Vandring

Bydetektiverne var først på byvandring, hvor de hørte historier om Øgadekvarteret i gamle dage for over 100 år siden, da det lige var grundlagt som

arbejderkvarter. Udover at lytte til historierne skulle de sanse kvarteret: se, høre, indsnuse, mærke og opleve det. Og registrere det: fotografere, lave gnetryk og, som noget nyt, indsamle genstande, *spor*, som blev gemt i udleverede guldposer.

I introduktionen valgte vi at gøre meget ud af at introducere de forskellige typer af rum, som børnene ville møde på vandringen, nemlig bolig, kirke, gaderum, oase, butik/erhverv og det mere abstrakte *mellemrum*. Kendskabet til begreberne medførte, at en del af børnene undervejs var meget ivrige efter at definere de steder, vi mødte, de var i det hele taget ivrige efter viden og samtale om det, vi mødte på vores vej.

Et tema, som vi valgte at fokusere på og som optog børnene meget, var graffiti og anden gadekunst i kvarteret, herunder "klatterne" af maling, der findes mange steder i Århus og bla. på en mur på Elise Smiths skole. Børnene reflekterede over, hvordan graffiti også er en slags udsmykning, ligesom og i kontrast til den ornamentik, der findes på villaer og karrébygninger fra kvarterets grundlæggelse i slutningen af 1800-tallet.

Workshop

Efter vandringen mødtes bydetektiverne i en workshop, hvor de med udgangspunkt i oplevelser fra vandringen skulle bygge modeller.

Materialerne var genbrugspapkasser og desuden et udvalg af "alt godt fra køkkenskuffen" – husholdningsfilm, bagepapir, sugerør, farvede elastikker, foliebakker, træspyd mm. Med dette udvalg ville vi gerne vise børnene, at man kan bygge arkitekturmodeller af alting, det kræver ikke nødvendigvis en masse eksklusive materialer. Tvært imod kan utraditionelle materialer måske føre til utraditionelle ideer og løsninger og samtidig være inspiration i sig selv.

Udover de nævnte materialer havde vi fået printet et stort udvalg af de (mange gode) billeder, som børnene havde taget på vandringen og bredt dem ud på gulvet som en stor mosaik.

Opgaven lød i workshoppen lød: Vælg et fotografi af sted i Øgadekvarteret, hvor du havde en særlig oplevelse på vandringen. Beskriv hvilken slags rum, det er. Beskriv, hvorfor du har valgt dette sted. Byg en model af noget, der ikke findes på stedet i forvejen, en *tilføjelse* til stedet. Det kan være et rum, en udsmykning, noget funktionelt, et møbel osv. Beskriv, hvorfor du vil bygge netop det.

Inspireret af stop og registreringer på vandringerne arbejdede børnene med forskellige arkitektoniske elementer - lys, farver, overflader, strukturer og mønstre. Og der var stor variation i rum-typer og skalaer. Der blev bygget biler til gaderum, et stadion til fodboldbanen ved Klostervangs højhuse, legepladser til baggårdenes oaser. Og der var masser af ideer til, hvordan kirken Metodistkirken i Hjarnøgade kunne blive mere attraktiv, for der kunne installeres swimmingpool, café og souvenirbutik på taget med udsigt over byen. Og meget meget mere.

Begge klasser fra Elise Smiths skole valgte at afholde deres workshop i fire sammenhængende timer med en spisepause ca. midtvejs. Mange af børnene kunne slet ikke løsrive sig fra byggerierne for at spise; de ville bare bygge! Efter ca. 3 ½ times byggeri skulle alle præsentere deres model for resten af klassen og fortælle om de bagvedliggende overvejelser.

Udstilling

De mange fine byggerier blev samlet og vist på en udstilling på skolen i ugen op til juleferien. To elever fra 6.a gav et nummer på guitar og saxofon, to andre fra 4.a holdt tale og vi spiste småkager og drak saftvand og lyste ind i byggerierne med lommelygter. Og mange af børnene havde på eget initiativ skrevet små fine tekster om projektet, som vi hængte op i udstillingen, og som nu kan ses på www.sporiaarhus.dk.

Efterfølgende overvejelser

Efterfølgende har vi gjort os følgende overvejelser:

Mængden af information forud for vandring og workshop. Hvor meget har børnene brug for at vide, inden de går i gang? Og hvor meget har lærerne brug for at vide?

Det er vigtigt med enkle og klare informationer.

Dialogformen i projektet: Gode spørgsmål giver gode svar.

De indsamlede materialer var gode i forhold til at huske steder og episoder fra turen, men de kunne bruges mere aktivt i modellerne, hvilket enkelte af børnene gjorde – der var f.eks. én, der brugte et par gamle briller som "udkigs-rammer" monteret på taget af kirken. Godt tænkt og flot visuel effekt!

Det kunne sagtens være et krav, at mindst en af de indsamlede ting skulle indgå modellerne.

Afslutningen og udstillingen er vigtig for at skabe respekt om og fejre børnenes arbejder og mange super gode idéer. Og for at vise børnenes ting og evner til andre børn og voksne. For det fortjener de!